

доброто отъ злото. Тия даруванія Божий челоѣкъ трѣбва да уработва, та по тоя начинъ ние трѣбва да знаемъ повече отъ по-старитѣ и отъ прѣжнитѣ наши братия; да разумѣемъ зданието Божие и самия създателъ на свѣтътъ; да живѣемъ богоугодно и челоѣкоугодно; да знаемъ законътъ на живѣнието наше; да познаемъ другитѣ мѣста на тоя свѣтъ, другитѣ хора на таа пространна земя, тѣхното отечество, градъ, тѣхния животъ, работата, търговията, богатството, тѣхното величие, сила, достоинство, юначество, земнитѣ имъ произведения, добитѣкъ имъ, отъ коя работа живѣять, на кои мѣста търгуватъ, какъво придобиватъ и пр. Затова нѣщо само списанието, новѣстѣта, историята и учението може да научи челоѣка да познае и разумѣе всичкото, което изброихме по-горѣ и съ това челоѣкъ може наистина да се нарече словесень и достоень на Божието даруваніе, а не добитѣкъ.

Българе! Смыслеете се добръ и хвърлете погледътъ вашъ и мисльта ваша на по-отдалечени мѣста. Кой народъ на земята е толкозъ сиромахъ и отдалечень отъ просвѣщеніето, учителско, което прави челоѣка да е челоѣкъ, какъвто го е Богъ създалъ, а не добитѣкъ и което наставлява челоѣка „Богъ познати, цари покорятися, наставника послушати, родители почитати, вѣру защищавати и сохраниати отечество и братія любити, церковния пастыри чествовати и почитати“? Кой народъ както е българския, е лишень отъ челоѣкополезни списания (съчинения)? Кое списание (съчинение) иматъ нашитѣ братя българи? Камо имъ землеописанието, съ което би могли да познахтъ поне своитѣ мѣста и своето отечество? Камо имъ грамматиката да утвърждавать главния свой языкъ, отъ който иматъ и коренътъ? Камо имъ правоучителнитѣ съчинения, безъ които неможе никой да се нарече челоѣкъ на тоя свѣтъ? Камо имъ ежедневнитѣ, недѣлнитѣ или мѣсечнитѣ вѣстници и списания? Камо имъ риторика, математика, логика, физика, философия и пр. и пр. които сѣ на челоѣка повече потрѣбни, нежели хлѣбътъ? Камо имъ историята подробно исписана, както иматъ това другитѣ народи! О, боже, просвѣтителю разума челоѣческаго! Като си създалъ тоя народъ на една прѣкрасна земя и мѣсто, направи милость та просвѣти и настави българския народъ, който на всекадѣ слави името твое, който е трудолюбивъ, мужественъ, твърдъ на свѣстьта, на осѣщанието, на разумътъ и на благочестивата наша вѣра; просвѣти разумътъ му и настави го на просвѣщение за да не остане, като въ тѣм-